

Politik mm. for de specialiserede sociale indsatser

Indhold

Forord

Vision og politik

Bilag 1: Implementering

Bilag 2: Overblik og sammenhænge

Bilag 3: Eksempler på tværsektorielt samarbejde

Kun selve politikken for de specialiserede sociale indsatser (på de "røde" sider) er vedtaget af kommunalbestyrelsen. Forordet og bilagene til politikken er medtaget i dette hæfte for at illustrere politikens baggrund og anvendelsesmuligheder.

Forord

Hvorfor en politik?

Borgerne skal opleve en sammenhængende, helhedsorienteret indsats i deres møde med Bornholms Regionskommune; uanset om deres behov går på tværs af lovgivning, kommunal organisering, faggrænser eller andre forhold.

Regionskommunens indsatser over for borgere med specialiserede sociale behov er typisk karakteriseret ved at involvere flere dele af kommunen. Det er ofte nødvendigt at sammentænke sociale foranstaltninger, undervisnings-tilbud og forsøgelse til en fælles ydelse for at imødekomme de individuelle behov tilfredsstillende. Og også kultur- og fritidstilbud eller fysisk tilgængelighed kan være aspekter af den specialiserede indsats.

På grund af denne kompleksitet er det nødvendigt, at Bornholms Regionskommune i sit daglige virke ser den enkelte borger i sin helhed, skaber gennemsigtighed og mening for borgeren i den samlede indsats og evner at bruge de nødvendige og ofte specielle kompetencer bedst muligt – både til glæde for borgeren og til sikring af, at ressourcerne bruges bedst muligt.

Denne politik afspejler kommunalbestyrelsens ambition for den specialiserede sociale indsats på tværs af hele Bornholms Regionskommune. Politikken er på den måde kommunalbestyrelsens samlede forventninger til regionskommunens ageren sammen med borgeren; det vil sige en fælles ramme og retning for arbejdet.

Men en politik gør det ikke i sig selv! Den skal omsættes til handling for at virke. Herudover skal alle – borgere, politikere og medarbejdere – forstå deres individuelle roller og fælles ansvar for at virkeliggøre politikken. Og endelig skal politikere og medarbejdere hele tiden turde tilpasse måden, opgaverne løses på, så indsatsen over for borgerne understøttes bedst muligt.

Vi starter heldigvis ikke på bar bund. Der samarbejdes allerede i dag i stort omfang, og borgere og medarbejdere er i de fleste tilfælde gode til i fællesskab at sikre de gode forløb. Også på nationalt plan øges antallet af initiativer, der skaber større helhed i indsatsen.

Men vi kan stadig blive bedre – sammen!

Winni Grosbøll
Borgmester

Læsevejledning

Den samlede "pakke" består af fem dokumenter:

Forord. Borgmesterens forord

Vision og politik. Kommunalbestyrelsens politik for de specialiserede sociale indsatser

Bilag 1: Implementering. Hvordan vi vil arbejde videre med at indfri ambitionen i politikken; hvem gør hvad i den forbindelse

Bilag 2: Overblik og sammenhænge. Roller, ansvar og samarbejde. Forventningerne til de enkelte aktører og deres samspil

Bilag 3: Eksempler på tværsektorielt samarbejde. Hvad gør vi, hvad vil vi gøre, og hvad kan vi gøre

Vision og politik

Et godt og aktivt liv for alle

Det er en af kommunalbestyrelsens visioner, at alle borgere i regionskommunen skal have muligheder for at leve et godt og aktivt liv. Nogle borgere har imidlertid brug for en særlig indsats for at få del i disse muligheder.

Politikken for de specialiserede sociale indsatser skal:

- Udtrykke de overordnede politiske mål og ambitioner for den samlede indsats med borgeren i centrum
- Være retningsgivende for regionskommunens tilbud på tværs af organisationen

De specialiserede sociale indsatser er de mange forskellige indsatser, som regionskommunen tilbyder borgere, der har brug for ydelser, der kræver en særlig, specialiseret viden. Gruppen af borgere, der har brug for særlige ydelser, varierer over tid, deres forudsætninger er meget forskellige, og de fleste af regionskommunens enheder er involveret i at levere ydelser til disse borgere.

For at kunne levere en koordineret og sammenhængende indsats til borgeren, også på tværs af udvalg og fagområder, er en fælles tankegang i hele organisation en forudsætning. Det er det, denne politik for de specialiserede sociale indsatser handler om.

Politikken udspringer af kommunalbestyrelsens overordnede visioner og sætter rammer og retning for den sammenhængende indsats. Politikken indgår dermed i en vekselvirkning med kommunalbestyrelsens politikker på de enkelte fagområder.

Tankegangen: "Vi sætter borgeren i centrum"

En af regionskommunens centrale opgaver er at yde specielle indsatser til borgere, der har brug for en særlig indsats.

Nogle borgere har brug for en kortvarig indsats; andre har behov for hjælp gennem hele livet. Nogle har brug for en indsats, der kan inkludere dem i skolen eller på arbejdspladsen. Og andre skal måske gennem et genoptræningsforløb.

Fælles for dem alle er, at de har brug for en individuelt tilpasset indsats med det formål så vidt muligt at kunne klare sig selv. Det betyder, at regions-

kommunen dels prioriterer indsatser, som nytter og gør en positiv forskel for den enkelte borger, dels at vi sætter borgeren i centrum.

Det betyder samtidig, at regionskommunens ledere og medarbejdere har et handlingsansvar og derfor også er nødt til at besidde de nødvendige handlingskompetencer, den nyeste faglige viden og en sund ressourcebevidsthed.

At ledere og medarbejdere har handlingsansvar, er ikke det samme som, at borgeren bliver frataget ansvaret. Borgeren har både ret til og ansvar for sit eget liv, også når det er nødvendigt at modtage assistance i et eller andet omfang for at kunne påtage sig dette ansvar.

Bornholms Regionskommune anerkender, at vi lever i en mangfoldig verden, hvor det gode liv antager mange forskellige former. Borgeren har ret til at vælge sin egen livsform, og vi respekterer, at den enkelte borger selv definerer, hvad det vil sige at have et godt liv. Omvendt forventer vi, at borgeren selv – i det omfang det er muligt – også er en aktiv medspiller i forhold til den ydede indsats.

Helhedstækning

Bornholms Regionskommune ser borgeren i sin helhed og sammenhæng og handler herudfra på tværs af faglige, lovgivningsmæssige og andre organisatoriske skel.

Det betyder, at

- borgeren oplever helhed i sagsbehandlingen, indsatsen og forløbet
- borgeren uopfordret bliver informeret og vejledt om sine muligheder og rettigheder på tværs af organisationen, således at der tidligt i forløbet sker en forventningsafstemning
- borgeren bliver informeret og holdt ajour om sin sag og vejledes om konsekvenserne på kort og langt sigt af en påtænkt afgørelse
- der med borgerens samtykke sker den nødvendige videndeling med relevante parter
- medarbejdere og ledere skal sikre, at deres erfaringer og viden om, hvad der virker, bliver brugt og delt – at der sker en læring i regionskommunens organisation
- den enkelte medarbejder indhenter relevante tværfaglige synspunkter, inden der træffes afgørelse eller aftales foranstaltninger i en sag
- medarbejderne handler professionelt, kompetent og ansvarligt
- medarbejderne udviser smidighed og fleksibilitet uden at gå på kompromis med faglighed, ansvar og lovgivning

Samarbejde

Samarbejde er en forudsætning for at kunne yde den rigtige, individuelt tilpassede indsats i en given situation. Og samarbejde skal forstås bredt. Det vil sige internt i regionskommunen mellem medarbejderne i samme enhed og i forskellige enheder; eksternt mellem regionskommunen og andre aktører og myndigheder; og – ikke mindst – mellem regionskommunen og den pågældende borger. Bornholms Regionskommune betragter således borgeren som en aktiv medspiller, der – så vidt det er muligt – tager ansvar for sin egen situation.

Det betyder, at

- borgerens egne ressourcer, herunder eventuelle pårørende, løbende inddrages og aktiveres i sagsbehandlingen, indsatsen og forløbet
- borgeren oplever at modtage den rette indsats på det rette tidspunkt; det vil sige, at rettidighed er forudsætning og grundlag for regionskommunens arbejde
- samarbejdet mellem regionskommunes organisation og andre aktører finder sted på en måde, så borgeren ikke oplever forskelle i tilgangen
- medarbejderen allerede ved en sags oprettelse tænker i borgerforløb, det vil sige i kontinuitet, sammenhænge, koordinering, overgange og samarbejdsmuligheder
- forebyggelse og rehabilitering prioriteres højt i det samlede forløb
- regionskommunens organisation samarbejder, så borgeren vises det rigtige sted hen ved den første henvendelse

Politikken for de specialiserede indsatser er udarbejdet i løbet af 2012 i en dialogbaseret proces med de relevante parter, det vil sige regionskommunens politikere, ledere og medarbejdere samt borgere, pårørende, interesseorganisationer og aktører.

Efter en høringsperiode i foråret 2013 godkendte kommunalbestyrelsen politikken i den foreliggende form den 30. maj 2013.

Bilag 1: Implementering

Når politikken er vedtaget

Politikken for de specialiserede sociale indsatser skal implementeres i den politiske og administrative organisationen for at få virkning. Det betyder, at det gennem en konkret implementeringsstrategi skal klarlægges, hvem der skal have ansvar for, hvilke opgaver eller konkrete initiativer der igangsættes, af hvem og hvornår.

Det er chefgruppens opgave at sikre, at implementeringsstrategien bliver udarbejdet. I denne strategi skal politikens ambitioner og forventninger omsættes til praksis, og det skal fastlægges, hvordan politikens enkeltelementer skal udmøntes i organisationens enheder. Som led i strategien skal det også vurderes, i hvilket omfang regionskommunens nuværende praksis afspejler politikens intentioner, og hvor der er behov for at sætte nye tiltag i gang.

I bilag 3 til politikken (Eksempler på tværsektorielt samarbejde) er udvalgt en række eksempler på indsatser, der har til formål at efterleve politikken. Kataloget omfatter dels indsatser, der allerede er arbejdet med, dels tiltag der er besluttet og under iværksættelse, og endelig tiltag som *kan* sættes i værk for yderligere at forfølge ambitionen.

Det er en vedvarende opgave at sikre, at politikens ambition og tankegang bliver efterlevet, så på en måde kan man sige, at implementeringen af politikken aldrig bliver afsluttet. Regionskommunens praksis vil til stadighed skulle udvikle sig – blot skal det ske inden for de rammer og den retning som politikken har fastlagt.

Arbejdet med at føre politikken ud i livet må ikke stå alene, men skal være en integreret del af det øvrige politiske og administrative arbejde. Koblingen til kommunalbestyrelsens fire overordnede visioner og Bornholms Udviklingsplan skal fastholdes ved blandt andet at indarbejde konkrete indsatser i de årlige handleplaner og øvrige beslutningsprocesser.

Ansvar og roller i implementeringsfasen

- Det tværgående ansvar for at realisere politikken påhviler **KOMMUNALBESTYRELSEN** som samlet politisk beslutningsorgan og den samlede **CHEFGRUPPE** som tværgående administrativt beslutningsorgan – i tæt samarbejde med de relevante **VIRKSOMHEDSLEDERE**. Det er her, koblingen på tværs af Bornholms Regionskommune skal sikres.
- **CHEFGRUPPEN** skal sikre, at politikken og implementeringsstrategien bliver kommunikeret såvel internt til regionskommunens ledere og medarbejdere som eksternt til borgere, pårørende interesseorganisationer og aktører på de relevante områder.
- Det er **OMRÅDECHEFERNES** og **VIRKSOMHEDSLEDERNES** ansvar, at medarbejderne i de enkelte enheder har de fornødne uddannelses- og ansvarsmæssige kompetencer til at kunne omsætte politikken til praksis.
- Udviklingen og forankringen af den fælles tankegang forudsætter, at **MEDARBEJDERNE** er aktive medspillere, åbne for nytænkning og i fællesskab drøfter afgørelser og principper for afgørelser.
- **FAGUDVALGENE** skal sikre, at politikken for de specialiserede sociale indsatser implementeres på eget område, og herunder gennemgå egne fagpolitikker for at sikre, at de er i overensstemmelse med den fælles politik. På fællesmøder skal fagudvalgene drøfte principielle forhold, der går på tværs af udvalgsgrænserne, herunder efter hvilke principper myndighedskompetencen placeres.

Opfølgning

Der skal løbende følges op på, om arbejdet med at realisere politikken ved de forskellige tiltag giver de ønskede resultater; det vil sige, om borgerne oplever en bedre og mere helhedsorienteret indsats, og om ressourcer og kompetencer bruges bedst muligt.

Opfølgning på om tiltagene for at realisere politikken giver de ønskede resultater sker som en integreret del af arbejdet med Bornholms Udviklingsplan. Heri ligger opfølgning på større iværksatte initiativer og beslutning om nye tiltag.

Bilag 2: Overblik og sammenhænge

Det hele hænger sammen!

Borgere med behov for specialiserede sociale indsatser vil ofte være i kontakt med mange dele af kommunen, og indsatsen involverer desuden ofte aktører udefra. De forskellige aktører, organisatoriske enheder og opgaver afspejler typisk forskelle i lovgivning og kompetencefordeling. Heri kan også ligge forskelle i borgerens retskrav i forhold til en afgørelse om bestemte ydelser.

En kommune er i forvejen en kompleks organisation, og netop fordi mange borgerforløb involverer flere aktører, har regionskommunen et ansvar for at sikre gennemsikuelighed og helhed i den samlede indsats. Borgeren skal forstå, hvorfor regionskommunen gør, som den gør, og fortsat føle at have kontrollen med sin egen situation.

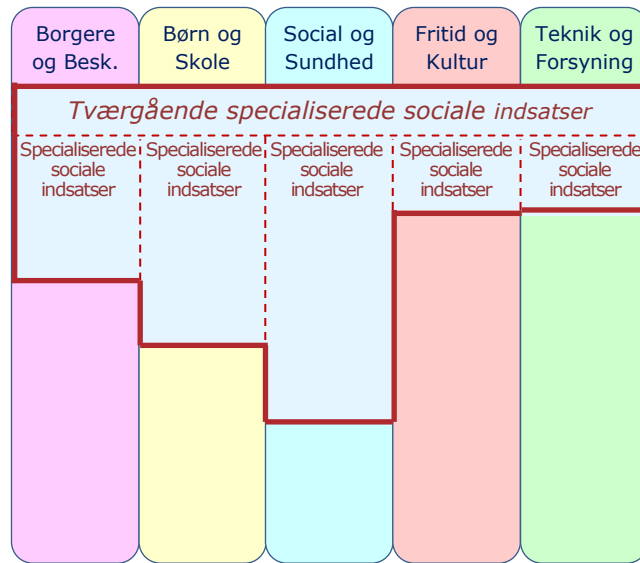
Det kræver stor tydelighed om de forskellige aktørers rolle i de enkelte sager og deres fælles samspil med borgeren. Borgeren må ikke blive fremmedgjort af systemet eller opleve, at systemet ikke har koordineret sin samlede indsats.

En helt konkret opgave, der skal indgå i implementeringsstrategien, vil derfor være at sikre tydeligheden for samarbejdspartnerne i den enkelte sag; for borgerne og for de forskellige medarbejdere.

Diagrammet over den administrative organisering (øverste næste side) viser både, hvordan de specialiserede sociale indsatser indgår i alle fagområder, og at der er nogle af de specialiserede sociale indsatser, der går på tværs af fagområderne. Politikken for de specialiserede sociale indsatser omfatter både de monofaglige indsatser inden for det enkelte fagområde og de tværgående indsatser, fordi indsatsen skal bygge på de samme principper, uanset hvor og af hvem den ydes.

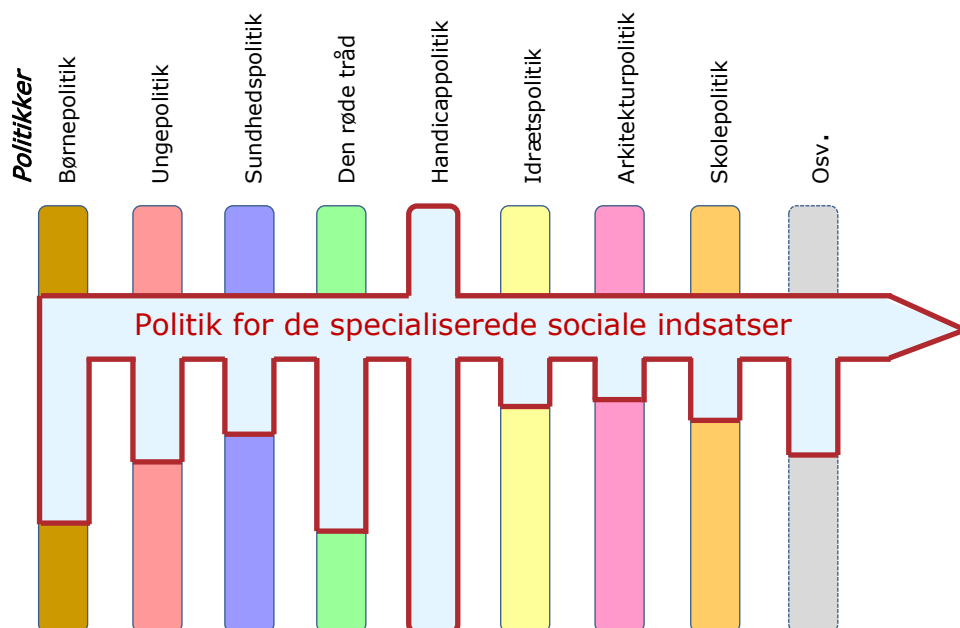

Administrativ organisering

På samme måde vedrører politikken for de specialiserede sociale indsatser de fleste øvrige af kommunalbestyrelsens politikker, som illustreret nedenfor.

Sammenhænge mellem politikker

Ansvar og roller i praksis

I bilag 1 til politikken (Implementering) er regionskommunens interne roller og ansvar i forbindelse med den egentlige implementering beskrevet. Men ud over selve implementeringsarbejdet skal politikken praktiseres i hverdagen, og dens resultater vil vise sig, ved måden opgaverne løses på, og ved den måde som de involverede parter agerer med hinanden på.

Forventningerne til de enkeltes roller vil blive præciseret i forbindelse med udarbejdelsen af implementeringsstrategien. Som et minimum vil indgå:

- "Borgeren i centrum" betyder, at al sagsbehandling og alle indsatser og ydelser tager afsæt i borgeren og borgerens behov. Omvendt forventer regionskommunen, at **BORGEREN** selv er en aktiv medspiller, der med den fornødne rådgivning og vejledning er parat til at påtage sig ansvaret for sit eget liv, i det omfang det er muligt.
- **MEDARBEJDERNE** skal være bevidste om, at den fælles tankegang er en nødvendig forudsætning for, at borgeren oplever sig respekteret og værdsat og for overhovedet at kunne behandle sager på tværs af systemet.
- **VIRKSOMHEDSLEDERNE** skal bakke op om, at nogle afgørelser træffes på baggrund af aftaler mellem medarbejdere fra flere virksomheder for at sikre, at alle indsatser over for samme borger arbejder sammen og understøtter hinanden. For at forebygge, at "alles ansvar" udvikler sig til "ingens ansvar" vil der i den enkelte sag, som involverer flere myndigheder, skulle tages stilling til, hvem der koordinerer og beslutter i sagen.
- **DIREKTØRER, OMRÅDECHEFER** og **VIRKSOMHEDSLEDERE** skal understøtte den tværfaglige tilgang blandt andet ved at give tid og rum til at udvikle af nye ideer og kompetencer på tværs af områderne og herunder medvirke til at indgå aftaler om delegering af kompetencer på tværfaglige områder.
- **KOMMUNALBESTYRELSEN** og **FAGUDVALGENE** skal til stadighed overveje om opgaveløsningen kan tilrettelægges mere hensigtsmæssigt for at indfri politikkens ambition; for eksempel ved at tilpasse organisationen og kompetencefordelingen.

Bilag 3: Eksempler på tværsektorielt samarbejde

Vi starter ikke på bar bund!

Politikken for de specialiserede sociale indsatser forkaster ikke den måde, som vi har arbejdet på hidtil. Snarere tværtimod. Gennem de seneste år har det ene projekt efter det andet haft 'tværfaglig tænkning' og 'borgeren i centrum' som udgangspunkt. Politikken løfter nu dette udgangspunkt til at være det centrale i tænkningen for hele det specialiserede sociale område.

Også på Christiansborg tænkes der på denne måde, jævnfør for eksempel beslutningen om inklusion på børneområdet og den aktuelle førtidspensions- og fleksjobreform.

Konkrete indsatser, handlinger og projekter

På de følgende sider er nævnt adskillige eksempler på konkrete indsatser, der er i tråd med den nye politik, og som allerede på nuværende tidspunkt er i gang eller er besluttet iværksat. Herefter er nævnt enkelte eksempler på andre tiltag, der i øvrigt vil kunne iværksættes som led i politikken implementering på tværs af traditionelle sektoropdelinger.

Eksemplerne er på ingen måde udtømmende, og de enkelte indsatser er kun kortfattet beskrevet. Nogle indsatser har varig karakter, mens andre er projekter af en forud fastsat varighed. Alle indsatser vil løbende blive evalueret, og i den forbindelse vil det blive vurderet, om de fortsat understøtter realiseringen af politikken, herunder om indsatsen skal ophøre, fortsættes eller udvides til andre områder.

For at illustrere sammenhængen mellem indsatserne og politikken er en række ord fra politikken kursiveret i indsatsbeskrivelserne.

Eksempler på

igangværende indsatser der understøtter politikken

Erhvervet hjerneskade

Det treårige projekt 'styrket genoptræning og rehabilitering af personer med erhvervet hjerneskade' er iværksat med henblik på, at borgeren oplever *helhed i indsatsen og forløbet*, og at det *tværfaglige samarbejde* fører til, at den *rette indsats ydes på det rette tidspunkt*. Projektet afsluttes i 2014.

Recovery

I arbejdet med psykisk sårbare og sindslidende lægges der vægt på at *inddrage borgerens egne ressourcer* for derigennem at styrke den pågældendes evne og vilje til at *mestre sit liv og sin sygdom* ('recovery') og samtidig være *inkluderet* i fx arbejdsliv, netværk og socialt liv.

UngePorten

UngePorten samler al vejledning og rådgivning til de unge (15-30-årige) på ét sted. Formålet er at *tage afsæt i den enkelte unge* og tilbyde en *sammenhængende og tværfaglig indsats* for derigennem at *forebygge*, at den unge falder mellem to stole. Fra 1. januar 2013 er Ungdommens Uddannelsesvejledning en integreret del af UngePorten.

Uddannelse til alle

Uddannelse til Alle (UTA) er et *partnerskab* mellem arbejdsmarkedets parter, uddannelserne og regionskommunen. Projektets formål er at opfylde Undervisningsministeriets mål om, at 95 procent af en årgang skal have en uddannelse. I projektet fokuseres der især på *tidlige indsatser* over for skoletrætte unge, *overgangen* mellem skole og uddannelse samt de unge ledige, og i projektets regi er det muligt at skræddersy *individuelle forløb*.

Forløbsprogrammer

I sundhedsaftalen mellem Bornholms Regionskommune og Region Hovedstaden har parterne forpligtet sig til at implementere forløbsprogrammer for borgere inden for fem diagnosegrupper: KOL, diabetes, demens, lænde-rygproblemer og hjerte-kar-problemer, samt kræftsyge der befinder sig i en rehabiliteringsfase. Det er formålet med forløbsprogrammerne at sikre en tværfaglig og tværsektoriel koordinering af indsatsen med henblik på forebyggelse og/eller rehabilitering.

Inklusion

Inklusion er en national tankegang, der skal få flere børn til at have glæde af at være en del af fællesskabet, og regionskommunen er allerede nået langt med implementeringen. Samtidig har kommunen indgået et forpligtende *samarbejde* med Undervisningsministeriet om at have særligt fokus på børn

og familier i læringsmæssige og sociale problemer, så der sker en metodeudvikling baseret på *tværgående indsatser* og *helhedsorientering* med efterfølgende *videndeling* til andre kommuner.

Skole-familie-rådgivere

Skole-familie-rådgiverne arbejder med at styrke den tidlige og hurtige *tværfaglige, forebyggende* indsats for børn i begyndende mistrivsel. Skole-familier-rådgivernes kerneydelse er *vejledning* og *støtte* til at *forebygge*, at skolerelaterede problemer udvikler sig og dermed hindrer børn og unge i at få en god opvækst.

Tværfaglig Håndbog

Tværfaglig Håndbog er en vejledning, der omfatter hele børne- og ungeområdet, og som har til formål at sikre en *ensartet* og *helhedsorienteret* tilgang til *samarbejdet* omkring børn og unge. Håndbogen beskriver grundlaget for det *tværfaglige samarbejde*, anvisninger på *handleveje* og *redskaber*, samt hvilke medarbejdere der er involveret på forskellige samarbejdsniveauer, og hvad disse bidrager med.

Den røde tråd

Gennem sin opvækst vil det enkelte barn mange gange skulle gå fra en type institution eller skole til en anden. Via disse skift bevæger barnet sig samtidig gennem forskellige love og dermed også forskellige tankesæt og fokuser. For at sikre at disse naturlige skift stimulerer det enkelte barn i dets udvikling har regionskommunen i *vejledningen* 'Den Røde Tråd' beskrevet, hvordan *ansvaret* for *overgangen* kan håndteres i *fællesskab* af de fagpersoner, der allerede kender barnet godt, og dem der skal modtage det i den nye institution.

KRUS

Som et led i *forebyggelsesindsatsen* er der i 2012 etableret et kontaktråd for fagpersoner i kommunen, der direkte eller indirekte arbejder med unge og rusmidler. Kontaktrådet hedder KRUS (Kontaktrådet for unge og rusmidler). Formålet med KRUS er at *videndele*, *koordinere* og udvikle indsatser på rusmiddelområdet *på tværs* af virksomheder i kommunen og på tværs af skellet mellem unge under og over 18 år.

BUSK-gruppen

BUSK-gruppen er et *tværfagligt* og *tværasektorielt* teamsamarbejde, som har til opgave at sikre en *hurtig*, *ensartet* og *koordineret* indsats for de børn, unge og familier, der bliver udsat for seksuelle overgreb eller vold. I BUSK-gruppen sidder både repræsentanter for Bornholms Politi og Bornholms Regionskommune (Bornholms FamilieCenter, Børne- og Skolesekretariatet samt Bornholms PPR og Sundhedspleje). BUSK er udelukkende et *rådgivende* or-

gan; de behandler ikke sager eller modtager underretninger. Det er muligt at få anonym rådgivning.

Brug for alle

I projektet 'Brug For Alle' får alle borgere på passiv kontanthjælp mulighed for gennem samtale med et *tværfagligt* team at få en indsatsplan for deres videre forløb. Udgangspunktet for samtalen er en *anerkendelse* af den enkelte borgers *kompetencer*, værdien af en *tidlig indsats* og fokus på *inklusion* og rummelighed.

Sammentækning af mentor- og støtte-kontaktpersonordningen

Ved at sammentænke borgerens sociale, uddannelsesmæssige og beskæftigelsesrettede behov for støtte fra en mentor og/eller kontaktperson på tværs af lovgivning og udvalgsområder, kan borgeren "nøjes" med at skulle forholde sig en enkelt kontaktperson. Der etableres en fælles kompetenceudvikling for de tværgående kontaktpersoner.

Eksempler på

andre indsatser der er besluttet igangsat

Netværkssamarbejde

I starten af 2013 søsættes en ny model for netværkssamarbejde mellem medarbejdere på tværs af regionskommunens enheder for at koordinere tilbuddene til autister på øen. Modellen har samtidig til formål at sikre, at der sker en videndeling og læring internt i organisation. Netværksmodellen kan eventuelt videreudvikles til brug i andre sammenhænge.

Hurtig sagsbehandling

Borgere, der mister deres forsørgelsesgrundlag, befinder sig i en særligt sårbar situation, og kommunalbestyrelsen har derfor sat som mål, at 90 procent af ansøgninger om forsørgelsesydelse skal afgøres inden for tre uger. Det stiller ekstra krav til medarbejdernes evner til at handle smidigt, fleksibelt og kompetent.

Sammenlægning af aflastningstilbud for børn og voksne

Aflastnings- og døgntilbuddene for børn og voksne med vidtgående funktionsnedsættelser har hidtil været organiseret efter alder – det vil sige børn på Løvestikken (en del af Bornholms Familiecenter) og voksne på Røbo. Ud fra ønsket om sammenhængende borgerforløb vil de to aflastningstilbud fra foråret 2013 blive sammenlagt i et samlet aflastningstilbud i nye lokaler, organiseret under Bornholms Familiecenter.

Fælles børn – fælles ansvar

I starten af 2013 igangsættes et paraplyprojekt med titlen 'Fælles børn – fælles ansvar'. Ambitionen er at styrke den samlede indsats for børn og unge på langs og på tværs af systemet ved at skabe større helhed og sammenhæng mellem børne- og ungefaglighederne og gennem mest mulig involvering af barnet og dets netværk. Igennem en sådan tænkning bliver det lettere at finde de rette individuelle tilbud på tværs af organiseringen på børne- og ungeområdet. Også relaterede virksomheder på voksenområdet skal tænkes ind fra starten af, hvor det er relevant.

Overgange

Regionskommunen er ved at udvikle en model for samarbejdet mellem regionkommunens forskellige enheder om overgangen fra barn til voksen for borgere med særlige behov. Modellen viser, hvilke virksomheder der er involveret på forskellige samarbejdsniveauer, og hvad disse hver især bidrager med. Modellen sikrer en ensartet og helhedsorienteret tilgang til samarbejdet omkring overgang fra barn til voksen. Modellen tages i brug i 2013.

Tværfaglige rehabiliteringsteam

Fra 1. januar 2013 skal der nedsættes *tværfaglige* rehabiliteringsteam som led i implementeringen af førtidspensions- og fleksjobreformen. Dette krav er i fuld overensstemmelse med regionskommunens egen politik på området, og erfaringerne fra rehabiliteringsteamene vil derfor indgå i overvejelser om nedsættelse af tilsvarende tværfaglige team på andre fag- og sagsområder.

Den sociale investeringsfond

Fra 2013 kan regionskommunens enheder søge projektmidler fra Den Sociale Investeringsfond til at finansiere en tidlig og tværfaglig indsats for borgerne. Det er en forudsætning for at opnå projektmidler, at en business case kan sandsynliggøre, at investeringen betaler sig, dvs. at kommunen på sigt vil spare penge, hvis den påtænkte tidlige, tværfaglige indsats ydes.

Kommunikationsteknikker

At kommunikere med udviklingshæmmede ved at kunne omsætte tegn til tale – og omvendt – er en kompetence, som kun få medarbejdere og pårørende er i besiddelse af. Det er derfor besluttet at udarbejde undervisningsmateriale og at holde kursus for både medarbejdere og pårørende i denne færdighed, dels for fortsat at kunne kommunikere med den udviklingshæmmede borger, dels så der sker en videndeling, inden de kompetente medarbejdere forsvinder, og dels så de pårørende også inddrages og bliver i stand til at kommunikere med deres udviklingshæmmede familiemedlem.

Forslag til nye indsatser der kan understøtte politikken

Kulturudvikling

Politikken for de specialiserede sociale indsatser skal implementeres i hele regionskommunens organisation, jf. bilag 1 "Implementering", og der skal derfor udarbejdes en fælles plan for implementeringen – en implementeringsstrategi. Et væsentligt led i strategien er at sikre, at politikken *kultur* og den bagved liggende *tankegang*: at *vi sætter borgeren i centrum*, forankres hos såvel ledere som medarbejdere gennem en række interne processer.

Kommunikation og formidling

Politikken for de specialiserede sociale indsatser skal kommunikeres og formidles ikke blot til regionskommunens egne ledere og medarbejdere, men også til borgere, pårørende og aktører med interesse i området. Formidlingen skal bidrage til at forberede borgere og aktører på, hvordan regionskommunens vil håndtere de specialiserede sociale indsatser, og hvordan borgeren selv kan bidrage til det gode forløb.

Overblikket

Som led i kommunikationen og formidlingen af politikken for de specialiserede sociale indsatser skal der udarbejdes en "oversigt over systemet" – det vil sige en form for oversigt over, hvilke af regionskommunens aktører der tager sig af hvilke problemstillinger, og hvordan de spiller sammen med øvrige aktører på området.

Visitationsteam

I nogle sager skal flere myndigheder på samme tidspunkt træffe afgørelser i henhold til forskellige bestemmelser i relation til den samme borger. Efter 1. januar 2013 vil sådanne sager på beskæftigelsesområdet og psykiatri- og handicapområdet typisk blive drøftet og behandlet af et tværfagligt rehabiliteringsteam, mens afgørelserne træffes af den relevante myndighed. Ændringen sker som en del af udmøntningen af reformen af førtidspension og fleksjob. Denne tilgang og erfaringerne hermed kan med fordel udbredes til også at omfatte tværfaglig visitation ud over reformens område.

Tværfaglig kommunikationsvejledning

Der udarbejdes en intern kommunikationsvejledning, der skal sikre, at borgerne får den nødvendige *information, rådgivning og vejledning* på de rigtige tidspunkter i deres individuelle forløb. Informationerne skal gennem en *forventningsafstemning* sikre, at borgeren *inddrages og medvirker aktivt* i forløbet.

En tydelig indgang til regionskommunen

I tværfaglige sager skal det være tydeligt, hvem der gør hvad. Det kan for eksempel ske ved at udpege en tovholder/sagskoordinator/forløbskoordinator, så borgeren primært skal forholde sig til en eller få medarbejdere i sin kontakt med regionskommunen.

Borgerforløb

Som led i kommunikationen og formidlingen af politikken for de specialiserede sociale indsatser kan der udarbejdes oversigter over forskellige "arketyper" borgerforløb, der illustrerer, hvordan et livsforløb principielt kan udforme sig, og hvornår og hvad man kan forvente på forskellige tidspunkter af sit liv, ud fra den konkrete diagnose, hændelse eller funktionsnedsættelse.